

Проф. др Јасмина Дражић
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет
Одсек за српски језик и лингвистику

Предмет: Рецензија рукописа *Уџбенички комплети у настави српског језика као страног*, аутора Александра М. Новаковића

Рукопис под насловом *Уџбенички комплети у настави српског језика као страног*, аутора Александра М. Новаковића обрађује проблематику адекватности, обухватности, савремености уџбеника тј. уџбеничких комплета у настави српског језика као страног (J₂). У светлу теоријско-методолошке апаратуре ова је тематика утемељена и постављена на разрађеним релевантним поставкама светских и домаћих истраживања, у погледу квалитативних и квантитативних анализа и из аспекта теоријских испитивања и њихове практичне примене. Спроведене анализе и закључне синтезе имају све елементе научног истраживања, које је поткрепљено рецентном литературом, одговарајућом терминолошком апаратуром те ваљано изведеним појединачним и општим закључцима. Рукопис је организован у три централна поглавља: (1) *Уџбенички комплети у настави страног језика*; (2) *Евалуација уџбеничког комплета у настави страног језика*; (3) *Уџбеници и радне свеске у настави српског језика као страног језика*. На тај начин се у примењеној србистици по први пут на једном месту налазе дефиниције, разложна објашњења, критичка анализа употребе уџбеника, радне свеске, електронских интерактивних уџбеника и мобилних телефона у настави српског језика као страног и то из угла обухватности, тј. полифункционалности. Након детаљног увида у теоријска и практична решења уџбеника за оне културе и језике као J₂ који имају развијену методичко-дидактичку традицију (пре свих – енглеско говорно подручје, разумљиво), аутор у другом поглављу (*Евалуација уџбеника*) издваја стандарде за оцену квалитета уџбеника – с једне стране: дизајн, ликовно-графичко уређење, фотографија, илустрације, графички дизајн, фонт, типографија, те, с друге стране: садржај, аутентичност текстова, дидактичко-методичко обликовање, питања и задаци (смисленост, разноврсност итд.). Највећи пак допринос овога истраживања јесте анализа полифункционалности издвојених уџбеника, уџбеничких комплета, традиционалних и електронских за српски као J₂, која је спроведена у трећем поглављу (*Уџбеници и радне свеске у настави српског језика као страног језика*), где је А. Новаковић најпре пописао све постојеће материјале који су у употреби у настави – 33 уџбеника за почетни ниво, 6 за средњи и 1 за напредни, од којих детектује оне на којима ће спровести анализу. Критеријум за издвајање 12 уџбеника и 3 радне свеске јесу прихваћеност, лакше постизање корисничке компетенције те остварена постигнућа ових материјала у настави. Да би се добили што поузданији резултати, аутор креира евалуациони образац, који примењује за сваку јединицу анализе, а чију су елементи: дизајн и општи атрибути (А), садржај (Б) и дидактичко-методичко обликовање (В). Нецеловитост, несразмерност, необухватност поменутих елемената у анализираним уџбеницима очекивана је са становишта актуелних дидактичко-

методичких стандарда будући да је овај примењени аспект у србистици – настава матерњег као страног – још увек процес и продукт новијих тенденција у теорији и пракси науке о језику. Аутор до овог закључка долази егзактним подација, минуциозним анализама, дајући за сваку анализирану јединицу посебне сумарне податке у погледу поменутих критеријума, да би на крају обухватно закључио следеће: „Анализа уџбеника за учење српског језика као страног показала нам је да нема оних који би се могли назвати полифункционалним. Често су на корак до полифункционалности [...] али готово увек недостаје неки од кључних елемената дизајна или поступак дидактичко-методичког обликовања: доследност у примени визуелних елемената дизајна (А.1.3) и постојање аудио, видео (В.1.2.4) и пратећих онлајн-материјала” (147. стр).

Рукопис је писан јасним стилем, мисао (реченица) је логична, терминологија подесна, што му даје карактер научности, прецизности, недвосмислености и тачности. Коришћене илустрације у тексту у функцији су лакшег и бржег разумевања вербализованог исказа, а табеле су функционалне јер се прецизно даје попис предочених података. Посебан допринос овој младој грани примењене лингвистике у србистици јесте богата литература коју аутор наводи на крају, као и *Индекс појмова*, *Индекс аутора*.

Овим је истраживањем постављена референтна основа за даљи рад на корекцији постојећих и изради нових уџбеника, радних свезака, као и софтвера за електронске уџбенике српског као Ј₂, будући да су проверени сви аспекти – садржински и формални на свим језичким вештинама (укључујући и нтеркултурну) у актуелном наставном материјалу за стране студенте. Исто тако, ово је истраживање путоказ за даља испитивања појединачних сегмената наставе српског као Ј₂ и богата ризница информација о домаћим и страним материјалима за учење матерњег језика као страног. Због свега наведеног, **рукопис под насловом *Уџбенички комплет у настави српског језика као страног* позитивно оцењујем, као изворни научни рад и најтоплије препоручујем за објављивање.**

У Новом Саду, 6. 6. 2022.

Рецензент рукописа
Проф. др Јасмина Дражић